

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านจิตสังคมในการเขียนบรรยายกรองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนด้วยวิธีอนุमानกับวิธีอุปมาน" มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนวิธีอนุमानกับวิธีอุปมานว่ามีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนด้านจิตสังคมในการเขียนบรรยายกรองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แยกต่างหากเพียงใด

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส (เทศร์ฐราชฐ์รณุกุล) อำเภอเมืองแพะ จังหวัดแพะ ปีการศึกษา 2526 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 60 คน โดยใช้วิธีการดังนี้

1. สํารวจจำนวนชั้นเรียนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส(เทศร์ฐราชฐ์รณุกุล) มีจำนวน 8 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 261 คน
2. หากํามีชดิมเลขคณิต (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ของคะแนนสอบข้อเขียนวิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2526 ของนักเรียนทั้ง 8 ห้องเรียน

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการเลือกตัวอย่างประชากร ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ของแต่ละชั้น

ชั้น	จำนวนนักเรียน			$\bar{X}$	S.D.
	ชาย	หญิง	รวม		
ป.6/1	15	18	33	39.42	2.99 X
ป.6/2	16	16	32	39.69	4.25
ป.6/3	15	18	33	39.21	2.92 X
ป.6/4	15	17	32	39.63	3.52
ป.6/5	16	18	34	37.00	2.93 /
ป.6/6	15	18	33	37.82	3.47
ป.6/7	14	19	33	38.94	3.99 /
ป.6/8	15	16	31	39.55	3.01

3. เลือกมาพิจารณาเพียง 4 ห้องเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนในห้องเท่ากัน และมีจำนวนนักเรียนหญิงชายใกล้เคียงกัน คือห้อง ป.6/1, ป.6/3, ป.6/6, ป.6/7 เลือกห้องเรียนที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิต($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ใกล้เคียงกัน 2 ห้องเรียน คือ ป.6/1 และ ป.6/3 ซึ่งมีคะแนนไม่แตกต่างกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบความแปรปรวนของคะแนน (การคำนวณในภาคผนวก ข.)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบ ค่ามัธยฐานเลขคณิต($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของห้องเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ชั้น	จำนวนนักเรียน			$\bar{X}$	S.D.	t	F
	ชาย	หญิง	รวม				
ป.6/1	15	18	33	39.42	2.99	0.46*	1.05
ป.6/3	15	18	33	39.21	2.92		

* $P < .05$

4. นำคะแนนสอบวิชาภาษาไทยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2526 ของนักเรียนชั้น ป.6/1 และ ป.6/3 มาพิจารณาคัดนักเรียนที่มีคะแนนระดับกลาง เท่ากันออกห้องละ 3 คน ได้นักเรียนที่เป็นประชากรที่แท้จริง ป.6/1 ชาย 14 คน หญิง 16 คน รวม 30 คน ป.6/3 ชาย 14 คน หญิง 16 คน รวม 30 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 60 คน ส่วนนักเรียนที่คัดชื่อออกนั้นยังคงได้รับการสอนรวมกับ ประชากรที่ได้รับเลือกตามปกติในห้องเรียนเดิม

5. นำ 2 ห้องเรียนมาจับฉลากเลือกวิธีสอน ได้ ป.6/1 สอนด้วย วิธีอุปมาน ป.6/3 สอนด้วยวิธีอุปมาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการสอนจำนวน 16 แผน และข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องเงินทลัษณ์ของบทร้อยกรอง จำนวน 50 ข้อ แบบทดสอบการเขียนบทร้อยกรองด้วยตนเอง 3 ข้อ แบบฝึกหัดทบทวน 4 ชุด ดังมี ขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1.1 ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน แผนการสอน คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในส่วนที่เกี่ยวกับบทร้อยกรอง

1.2 ศึกษาตำรา เอกสาร วิชาภาษาไทยที่ว่าด้วยเงินทลัษณ์ของ บทร้อยกรอง

1.3 ศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบ อุปมานกับแบบอุปมาน

1.4 ศึกษาเทคนิค วิธีสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน การวัดผล การหาคุณภาพของข้อสอบจากหนังสือเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา เช่น จากหนังสือ เทคนิคการออกข้อสอบ ของชวาล แพ้ตกุล (2520 : 134-210)

เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ : ลักษณะที่ชัดเจนและวิธีหาคุณภาพ ของสุภาพ ภาคเขียน (2523 : 1-77) และสถิติเพื่อการวิจัยเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ของประคอง กรรณสูต (2524 : 33-84)

2. ขั้นตอนในการสร้างและทดลองใช้เครื่องมือ

2.1 สร้างแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 90 ข้อ แยกเป็นส่วนย่อยดังนี้

ตอนที่ 1 ทดสอบความรู้ เรื่องลักษณะบังคับโดยทั่วไปของ คำประพันธ์ประเภทกลอน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 ทดสอบความรู้ ความเข้าใจคำฉันท์ลักษณะของ กลอนสี่ 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ทดสอบความรู้ ความเข้าใจคำฉันท์ลักษณะของ กลอนแปด 20 ข้อ

ตอนที่ 4 ทดสอบความรู้ ความเข้าใจคำฉันท์ลักษณะของ กาพย์ยานี 11 20 ข้อ

2.1.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ครูทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาให้ข้อคิดเห็นในด้านความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.1.2 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจจากครูทรงคุณวุฒิแล้ว มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/8 โรงเรียนวัดเมธังกราวาส(เทศรัฐราษฎร์นุกูล) จำนวน 10 คน เพื่อสังเกต ความเข้าใจคำฉันท์การใช้ภาษา การสื่อความหมาย และเวลาที่ใช้ในการทำ แบบทดสอบ

2.1.3 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขเป็นบางข้อ แล้วไป ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลแพร่ จำนวน 50 คน

2.1.4 นำแบบทดสอบที่ได้ทดลองใช้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาระดับความยากง่ายและอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิคกลุ่มสูง-ต่ำ 50 เปอร์เซนต์ แล้วคัดเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่าระดับความยาก .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ให้ได้แบบทดสอบปรนัย ตอนที่ 1 จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 2, 3, 4 ตอนละ 10 ข้อ รวมเป็นข้อสอบปรนัยทั้งสิ้น จำนวน 50 ข้อ

2.1.5 นำแบบทดสอบปรนัยทั้ง 50 ข้อ มาใช้กับตัวอย่างประชากร แล้วจึงหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรคูเคอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder Richardson 20) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของข้อสอบ = .89 (ดูการคำนวณในภาคผนวก ข.)

2.2 สร้างแบบทดสอบให้นักเรียนเขียนบทร้อยกรองด้วยตนเอง โดยกำหนดให้เขียนกลอน 4 กลอน 8 และกาพย์ยานี 11 อย่างละ 2 บท

2.2.1 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนบทร้อยกรองและให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจรับรอง ซึ่งได้เกณฑ์ดังนี้

ค่าน้ำหนักของบทร้อยกรอง

คณะ	5	คะแนน
พยางค์	5	คะแนน
สัมผัส	5	คะแนน
เสียงวรรณยุกต์	5	คะแนน
รวม	20	คะแนน

ค่าน้ำหนักและการเลือกใช้คำ พิจารณาให้คะแนนแยกไว้ต่างหาก ไม่รวมกับคะแนนค่าน้ำหนักของบทร้อยกรอง ดังนี้

ใจความ	4	คะแนน
ความไพเราะและการเลือกใช้คำ	3	คะแนน
การสะกดการันต์	3	คะแนน
รวม	10	คะแนน

2.3 สร้างแผนการสอนและแบบฝึกหัดทบทวน

2.3.1 สร้างแผนการสอนค่าน้ำหนักของบทร้อยกรอง สำหรับวิธีอนุมาณ 8 แผน และวิธีอุปมา 8 แผน รวมเป็นแผนการสอน 16 แผน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสอนวิธีอนุมาณและวิธีอุปมาดังนี้ คือ

วิธีอนุমান

1. ขั้นเตรียม เป็นการเร้าความสนใจเด็ก หรือเป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้การสนทนา รูปภาพ การอ่าน เล่นเกม หรือร้องเพลง
2. ขั้นสอน ครูอธิบายกฎ ทฤษฎี ความคิดรวบยอดหรือหลักการ พร้อมกับยกตัวอย่างการทำกิจกรรม เพื่อพิสูจน์ความคิดรวบยอดหรือหลักการนั้น จัดทำในรูปของ เกมการแข่งขัน เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
3. ขั้นสรุป เป็นการสรุปว่าความคิดรวบยอดหรือหลักการนั้นถูกต้องจัดในรูปของการเรียงเรียงลำดับ การจัดประเภท การอ่านหรือเขียนข้อสรุป การรายงาน
4. ขั้นใช้ ให้นักเรียนนำกฎ ทฤษฎี ที่พิสูจน์เห็นจริงแล้วนั้นไปใช้ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อฝึกฝนให้เกิดทักษะยิ่งขึ้น

วิธีอุปมาน

1. ขั้นเตรียม เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน เป็นพื้นฐานที่จะรับความรู้ใหม่ ทบทวนความรู้เดิม และเร้าความสนใจของเด็กโดยใช้การสนทนา รูปภาพ การอ่าน เล่นเกม หรือร้องเพลง
  2. ขั้นสอน ให้ตัวอย่างแก่นักเรียนโดยการเขียนบนกระดาน ใช้บัตรคำ บัตรภาพ หรือให้ฟังการอ่านคำ ประโยค เรื่องราวที่เป็นตัวอย่าง
  3. ขั้นเปรียบเทียบ ให้นักเรียนนำตัวอย่างที่ได้พบเห็นหรือได้รับมา เปรียบเทียบแยกแยะข้อแตกต่างและหาความสัมพันธ์และองค์ประกอบร่วม โดยฝึกให้คิดเองและช่วยกันเป็นกลุ่ม
  4. ขั้นสรุป เป็นการสรุปองค์ประกอบรวมต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นกฎเกณฑ์ โดยการรวบรวมเสนอรายงานหรืออภิปราย ชักถาม
  5. ขั้นนำไปใช้ เป็นการทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจกฎเกณฑ์ หรือข้อสรุปนั้น ๆ โดยการทำแบบฝึกหัด หรือนำไปแก้ปัญหาคณิตศาสตร์อื่น ๆ
- แผนการสอนที่สร้างขึ้น ครอบคลุมเนื้อหาดังนี้
- 2.3.1.1 ลักษณะบังคับโดยทั่วไปของคำประพันธ์ประเภทกลอนได้แก่ คณะสัมผัส พยางค์ และเสียงวรรณยุกต์

2.3.1.2 ลักษณะบังคับของกลอนสี่ -

2.3.1.3 ลักษณะบังคับของกลอนแปด

2.3.1.4 ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

2.3.2 สร้างแบบฝึกหัดทบทวนจำนวน 4 ชุด เพื่อใช้ทบทวน
เมื่อเรียนจบเนื้อหาแต่ละตอน

2.3.3 นำแผนการสอนและแบบฝึกหัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็น
นักวิชาการ และครูประจำการรวม 9 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข

2.3.4 นำแผนการสอนและแบบฝึกหัดมาปรับปรุงแก้ไขตามที่
ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

2.3.5 นำแผนการสอนและแบบฝึกหัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมา
ทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ป.6/7 และ ป.6/8 โรงเรียนวัดเม็ชกราวาส
(เทศร์ฐราษฎร์นุกูล) เพื่อตรวจสอบเนื้อหา การใช้ภาษาลำดับขั้นตอน อุปกรณ์
และเวลาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแผนการสอนและแบบฝึกหัดที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสอนชั้น ป.6/1 ค่ายวีซีอุปมาน และดำเนินการสอน
ชั้น ป.6/3 ค่ายวีซีอนุมาน เริ่มตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2526 ถึงวันที่ 6 มกราคม
2527 ใช้เวลาครั้งละ 3 คาบ จำนวน 16 ครั้ง รวมเวลาสอนทั้งสิ้น 48 คาบ
โดยสลับเวลาในการสอนทั้ง 2 กลุ่มเพื่อควบคุมตัวแปรเรื่องเวลา ดังมีรายละเอียด
ในการสอนและการทดสอบดังต่อไปนี้

วันจันทร์ ที่ 26 ธันวาคม 2526 สอนแผนที่ 1 ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน

เวลา 10.30-11.30 น.

ชั้น ป.6/3 กลุ่มอนุมาน

เวลา 13.30-14.30 น.

วันอังคารที่ 27 ธันวาคม 2526 สอนแผนที่ 2 ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน

เวลา 13.30-14.30 น.

ชั้น ป.6/3 กลุ่มอนุมาน

เวลา 10.30-11.30 น.

วันพฤหัสบดีที่ 29 ธันวาคม 2526	สอนแผนที่ 3	ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน เวลา 09.30-10.30 น. ชั้น ป.6/3 กลุ่มอนุมาน เวลา 14.30-15.30 น.
วันศุกร์ที่ 30 ธันวาคม 2526	สอนแผนที่ 4	ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน เวลา 14.30-15.30 น. ชั้น ป.6/3 กลุ่มอนุมาน เวลา 09.30-10.30 น.
วันอังคารที่ 3 มกราคม 2527	สอนแผนที่ 5	ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน เวลา 10.30-11.30 น. กลุ่มอนุมาน เวลา 13.30-14.30 น.
วันพุธ ที่ 4 มกราคม 2527	สอนแผนที่ 6	ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน เวลา 13.30-14.30 น. ชั้น ป.6/3 กลุ่มอนุมาน เวลา 10.30-11.30 น.
วันพฤหัสบดีที่ 5 มกราคม 2527	สอนแผนที่ 7	ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน เวลา 09.30-10.30 น. ชั้น ป.6/3 กลุ่มอนุมาน เวลา 14.30-15.30 น.
วันศุกร์ที่ 6 มกราคม 2527	สอนแผนที่ 8	ชั้น ป.6/1 กลุ่มอุปมาน เวลา 14.30-15.30 น. ชั้น ป.6/3 กลุ่มอนุมาน เวลา 09.30-10.30 น.

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตัวเองทั้งสิ้นทั้ง 2 กลุ่ม ตามแผนการสอนและเวลาที่กำหนดไว้ หลังจากเสร็จสิ้นการสอนแผนที่ 2 แผนที่ 4 แผนที่ 6 และแผนที่ 8

ผู้วิจัยจะใช้เวลาต่อจากนั้นอีก 3 คาบ ในการทดสอบด้วยข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างไว้และเก็บข้อสอบทันทีเมื่อหมดเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

- นำค่าตอบจากข้อทดสอบแบบเลือกตอบของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มาตรวจให้คะแนน โดยถือเกณฑ์ ตอบถูกต้องให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน
- นำข้อสอบการเขียนบทหรือยกทรงด้วยตนเองมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่วางไว้
- นำคะแนนที่ได้จากข้อสอบแบบเลือกตอบ และคะแนนจากการเขียนบทหรือยกทรงด้วยตนเองมารวมกัน นำคะแนนที่ได้ทั้งหมด มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้ง 2 กลุ่ม โดยการหาค่าทางสถิติดังนี้

3.1 คำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\bar{X} = \text{มัธยฐานเลขคณิต}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนนทั้ง } N \text{ จำนวน}$$

$$N = \text{จำนวนคะแนนทั้งหมด}$$

3.2 คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \frac{(\sum X)^2}{N}}$$

$$S.D. = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (หรือแทนด้วย } S_x)$$

$$N = \text{จำนวนคะแนนทั้งหมด}$$

$$X = \text{คะแนน}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$\sum X^2 = \text{ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด}$$

3.3 ทดสอบค่าที (t-test) จากสูตรการคำนวณหาอัตราส่วน
วิกฤตของ ประคอง กรรณสูตร (2524 : 94-111)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)}}$$

$$t = \text{ค่าที}$$

$$\bar{x}_1 = \text{มัธยัมเลขคณิตของคะแนนชุดที่ 1}$$

$$\bar{x}_2 = \text{มัธยัมเลขคณิตของคะแนนชุดที่ 2}$$

$$\sqrt{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)} = \text{ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความแตกต่างระหว่าง
มัธยัมเลขคณิต}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย